

VÄNSTERPARTIET Lidingö

Lika möjligheter, jämlika villkor - En vision om ett Lidingö för alla

Synpunkter från Vänsterpartiet Lidingö på Översiktsplan för Lidingö, utställningsversion oktober 2011.

Stark stadskärna

Vänsterpartiet ser förslaget till översiktsplan som ett genombrott för en modern syn i Lidingö hur man formar den goda staden, och hur Lidingö kan förstärka sin roll som en aktiv och attraktiv del av storstadsregionen. Särskilt intressant är de visioner som målas upp för Torsvik-centrumområdet. Äntligen läks såret som blev när Södra huvudleden brutalt drogs rätt genom de centrala delarna av ön. Detta måste möjliggöra en tät och hög bebyggelse, som ger underlag nog för att dra Lidingöbanan genom centrum, skapar underlag för butiker och kulturella mötesplatser, och som kan bli attraktiv även för de som bor på andra sidan bron, i nya Djurgårdstaden. Lidingö kan ta steget från sovstad till en attraktiv mötesplats för alla.

Den nya bebyggelsen här skapar förutsättningar för ett miljömässigt bra boende, med god kollektivtrafik, energisnåla hus – passivhus, och närhet till allt, även till naturen. Den slutliga översiktsplanen behöver därför ha tydligt uttalade miljömål, och också lägga fast den nedre gräns som krävs för att den stora men önskvärda investeringen i att dra om Lidingöbanan via centrum blir rimlig att genomföra.

Kultur

I översiktsplanen anges att det i Lidingö finns 18 ställen för kultur- och föreningsaktiviteter. Bra men inte tillräckligt, särskilt inte för en växande stad som också vill locka till sig besökare från Stockholmsidan. I centrumområdet måste finnas generösa och attraktiva ytor för olika kulturaktiviteter, och plats för ungdomen.

Utveckla stadsdelarna

Flertalet av Lidingös stadsdelar har förutsättningar att förtätas. Översiktsplanen redovisar några av de möjligheter som finns. Det är önskvärt att ta vara på alla dessa, Lidingö ligger centralt i en region som växer snabbt och där bostadsbristen är ett stort problem. Självklart måste kompletteringsbebyggelse ske med varsamhet, så att inte kulturmiljöer och värdefulla bostadsnära grönområden försvinner. Samtidigt kan ny bebyggelse tillföra många kvaliteter som gör bostadsområdena mer attraktiva och trygga. Ny bebyggelse bör ske med flerbostadshus.

Särskilt intressant är att studera hur det blivande *Dalénområdet, Larsberg och Högsätra* kan byggas ihop. Det finns embryon till ett sådant tänkande i översiktsplanen, men i den slutliga översiktsplanen bör detta anges som ett utvecklingsområde i sin helhet. Det finns då

anledning att också se hur hela området längs Södra huvudleden, även nedanför Bodal, kan bebyggas. Det möjliggör att komma åt det problem som översiktsplanen redovisar, att *”Lidingöbanans stationer ligger avskilt och kan upplevas som otrygga platser”*.

Högsätra bör också med fördel kunna växa längs *Läroverksvägen* mot Hersby – markerat på kartsnitt men inte kommenterat i texten.

Rudboda är idag en stadsdel som nästan helt domineras av ägande- och bostadsrätt. Särskilt i *östra Rudboda* finns goda möjligheter till förtätning, något som inte lyfts fram i översiktsplanen. Här kan flerbostadshus ge ett bra komplement till den befintliga bebyggelsen, förstärka närservicen och möjliggöra för äldre att bo kvar i stadsdelen.

Näset har i decennier pekats ut som en stadsdel där kompletteringsbebyggelse med fördel kan ske. Så också nu i översiktsplaneförslaget. I den slutliga versionen bör det också finnas en tydlig tidtabell.

Vänsterpartiet var kritisk mot den förhållandevis låga exploateringen av *Gåshaga*, och ser det som mycket önskvärt att nu genomföra översiktsplanens förslag om fler bostäder och att *Gåshaga* bättre integreras med Käppala.

Vänsterpartiet har tidigare pekat på möjligheten att utnyttja marken nära *Högberga* hållplats bättre. Norr om *Högberga* station är ett område som ur vistelsesynpunkt har ett lägre värde och som ligger nära kollektivtrafik. I en fördjupad översiktsplan bör studeras möjlig bostadsbebyggelse, som lämpligen kan ske samtidigt som Södra Huvudleden grävs ned och läggs i tunnel under Lidingöbanan.

Närservicen

Lidingö har haft en struktur med stadsdelscentra som nu utarmas genom den etablering som skett av stora livsmedelsbutiker. När dagligvarubutiker försvinner innebär det ett ökat bilberoende vilket försvårar för hushåll som saknar bil. Vänsterpartiet föreslog 2007 i direktiven till översiktsplanen att planen skulle belysa hur närservicen kan behållas. Översiktsplanen visar på en av förutsättningarna, ett ökat kundunderlag, genom kompletteringsbebyggelse. Planen anger dock enbart några av de centrum som finns som värda att stödja, vilket är olyckligt. Det är inte rimligt i en storstad att innevanarna ska ha flera kilometer till närmaste dagligvarubutik. Samtliga de små centrum som finns behöver värnas, bl.a. genom att i alla stadsdelar analysera förutsättningarna för kompletteringsbebyggelse och inspirera markägare att bygga.

Bryt segregationen

I planen framhålls förtjänstfullt att det bör vara blandade upplåtelseformer i alla stadsdelar. Vi läser med tillfredsställelse meningen *”När människor i olika åldrar och med olika inkomst, ursprung och intressen kan finna sitt boende i samma område skapas förutsättningar för fler att trivas och må bra”*. Utvecklingen fram till nu har gått åt andra hållet, segregationen ökar både mellan Lidingö och andra delar av regionen och inom Lidingö. Det finns i Lidingö alltför få hyreslägenheter. I direktiven till översiktsplanen pekade Vänsterpartiet på att andelen hyreslägenheter minskat i Lidingö, vilket minskar valfriheten och försvårar särskilt för personer med låga inkomster att kunna få en bostad på ön. Sedan 2007 då direktiven antogs har ännu fler hyreslägenheter försvunnit, främst i det allmännyttiga beståndet. Det innebär, som också framhålls i översiktsplanen, att en majoritet av den personal som t.ex. arbetar i hemtjänst och på äldreboenden bor utanför Lidingö, vilket kan ge stora rekryteringsproblem. Det är angeläget att i den slutliga översiktsplanen identifiera områden möjliga att bebygga

med hyresbostadshus och att belysa vilka förutsättningar som krävs för att bygga så billigt som möjligt för att kunna hålla nere hyresnivåerna.

Minska bilismen, skapa underlag för kollektivtrafiken

I översiktsplanen redovisas på ett bra sätt att en utbyggd kollektivtrafik, attraktiva och trygga gångvägar och promenadstråk och säkra cykelvägar kan locka fler att låta bilen stå. Samtidigt redovisas prognoser om en allt mer ökande biltrafik, och att norra länken när den står klar 2015 riskerar att ytterligare öka biltrafiken också i Lidingö. Det krävs krafttag för att motverka denna utveckling. En möjlig åtgärd är att minska framkomligheten för bilar till förmån för trygga gatumiljöer och minskade barriäreffekter. Ett exempel är Södra huvudleden mellan centrum och Dalénum, som i stället för att som översiktsplanen anger byggas ut i hela sin sträckning till tvåfilig väg kan omvandlas till en stadsgata med bebyggelse längs vägen, en bebyggelse som binder samman stadsdelarna på södra ön, tar bort den barriär som vägen nu utgör och skapar nya trygga promenadstråk. Det är också nödvändigt med högre avgifter för att köra genom Stockholm. Tillsammans med att infartsparkeringen vid Ropsten sannolikt försvinner eller i vart fall minskas kraftigt kommer det att styra över till mer kollektivtrafikresande, och ger därmed ett bättre underlag för den förstärkta kollektivtrafik översiktsplanen har som vision för 2030.

Närhet till källsortering

En del i att leva miljösmart är också att kunna återvinna och återbruka. Källsortering måste underlättas genom bostadsnära källsorteringsställen. Översiktsplanens ambition med som längst 400 meter till källsorteringsplats är för låg, källsorteringshuset bör i flerbostadshusområden ligga runt hörnet, inte 400 meter bort. Detta behöver underlättas på olika sätt, bland annat så att detaljplaner inte ska förhindra uppförande av källsorteringshus.

Grönområden och parker

Översiktsplanen redovisar på ett bra, om än inte så konkret sätt, att grönområden och parker måste bli tillgängliga och trygga att vistas i. Det är bra, liksom ambitionen att säkerställa framkomligheten längs hela Lidingös kust. Behovet av båtplatser får inte inkräkta på allmänhetens möjlighet att promenera nära stranden.

Friluftsliv

Det är bra att det på Hålsans ö finns många möjligheter att vara fysiskt aktiv. Det som framförallt saknas är ett riktigt inomhusbad. Det nämns i översiktsplanen, men utan att konkretisera genom att t.ex. ange lämplig lokalisering.

Tillgänglighet

För att underlätta för personer med funktionsnedsättningar och äldre att leva självständigt så länge som möjligt krävs såväl tillgängliga bostäder som en tillgänglig utemiljö och närhet till dagligvarubutik och annan service. I översiktsplanen anges bara behov av senior- och trygghetsbostäder, men en majoritet även bland de äldre vill inte bo ålderssegregerat. Det är önskvärt att utreda avsaknad av och tillgång till bostäder som är tillgängliga för personer som har svårt eller inte kan gå i trappor, som grund för prioriteringar av kompletteringsbebyggelse.

Lidingö 2011-12-16

Ida Luther Näsholm
Ordförande Vänsterpartiet Lidingö